

Estadística de protección de menores 2011

Operación estadística n.º 25-601

Estatística de protección de menores 2011

Operación estadística n.º 25-601

Elaboración:

Secretaría Xeral de Política Social

Subdirección Xeral de Familia e Menores, Servizo de Defensa do Menor

Edita:

Consellería de Traballo e Benestar, Vicesecretaría Xeral, Sección de Publicacións e Estatísticas

Coordinación:

Pepa Dabán Royo

Maquetación:

Antonio Lameiro Ces

ISSN 1889-8025

Índice

Introdución	5
Normativa	7
Unidades estatísticas	9
1 Menores tutelados	9
2 Menores en situación de garda	11
3 Acollemento e menores acollidos	13
4 Adopción e menores adoptados	19
5 Programas de apoio e beneficiarios	25
5.1 Atención de día	25
5.2 Programa de integración familiar (PIF).....	27
5.3 Programa de axudas e de prevención e apoio a familias en situacións de carencias graves para a preservación dos menores no seu medio.	28
5.4 Programa de atención a familias con problemas cos seus fillos (terapia familiar)	28
5.5 Programa de inserción sociolaboral de menores (Mentor).....	28
6 Menores estranxeiros non acompañados (MENAS)	29
7 Teléfono de axuda á infancia	31

Introdución

A Consellería de Traballo e Benestar, de acordo co artigo 1 do Decreto 109/2012, do 22 de marzo, polo que se establece a súa estrutura orgánica, asume, entre outras, as competencias en materia de servizos sociais, incluídas as áreas de familia, menores e benestar social. En concreto, a través da Secretaría Xeral de Política Social, leva a cabo as funcións de planificación, xestión, coordinación, seguimento, avaliación e control dos programas, servizos e centros relativos á protección da familia, á atención dos/as menores en situación de risco ou desamparo, en aplicación do previsto na Lei 3/2011, do 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia.

O órgano responsable da xestión destas materias é a Subdirección Xeral de Familia e Menores, así como as xefaturas territoriais da Coruña, Lugo, Ourense e Pontevedra.

Unha síntese cuantitativa anual da progresión e resultados no desenvolvemento destas competencias é a estatística de protección de menores, que recolle os datos principais referidos aos expedientes de menores que están baixo a acción protectora da Xunta de Galicia que poden resultar de interese. Os datos refírense a tutelas, gardas, acollemento familiar e residencial, adopción nacional e internacional, menores estranxeiros non acompañados e varios programas destacados de atención a familias e a menores en situación de risco ou desamparo.

A edición deste ano, cos datos correspondentes a 2011, responde á estrutura e contido descritos na operación estatística 25201 do Plan Galego de Estatística 2007-2011, do Instituto Galego de Estatística.

Normativa

A continuación cítanse as normas de diferente rango aplicables a menores e familias nos ámbitos internacional, nacional e autonómico.

Normativa internacional:

- Convención sobre os Dereitos do Neno adoptada pola Asemblea Xeral das Nacións Unidas o 20 de novembro de 1989, e ratificada por Instrumento do 30 de novembro de 1990 (BOE nº 313, do 31 de decembro de 1990).
- Convenio relativo á protección do neno e a cooperación en materia de adopción internacional. A Haia, 29 de maio de 1993. Ratificado por Instrumento de 30 de xuño de 1995 (BOE nº 182, do 1 de agosto de 1995).
- Convenio Europeo en materia de adopción de menores (revisado). Estrasburgo, 27 de novembro de 2008. Ratificado por instrumento do 16 de xullo de 2010.

Normativa estatal:

- Código Civil do 29 de xullo de 1889 (Art. do 109 ao 111, do 160 ao 180, 201, 215, 216, do 222 ao 233, 239, 242 e do 259 ata o 285).
- Lei orgánica 1/1996, do 15 de xaneiro, de protección xurídica do menor (BOE nº 15, do 17 de xaneiro de 1996). Modificada por Lei 54/2007, do 28 de decembro, de adopción internacional (BOE nº 312, do 29 de decembro).
- Lei orgánica 4/2000, do 11 de xaneiro, sobre dereitos e liberdades dos estranxeiros en España e a súa integración social (Arts. 35 e 36). (BOE nº 10, do 12 de xaneiro de 2000). Modificada por Lei orgánica 2/2009, do 11 de decembro (BOE nº 299, do 12 de decembro de 2009)
- Real decreto 2393/2004, do 30 de decembro, polo que se aproba o regulamento da Lei orgánica 4/2000, do 11 de xaneiro, sobre dereitos e liberdades dos estranxeiros en España e a súa integración social (Arts. 92, 93 e 94) (BOE nº 6, do 7 de xaneiro de 2005).
- Real Decreto 557/2011, do 20 de abril, polo que se aproba o Regulamento da Lei orgánica 4/2000, sobre dereitos e liberdades dos estranxeiros en España e a súa integración social, tras a súa reforma por Lei orgánica 2/2009. (BOE nº 103 do 30 de abril de 2011). Este Real decreto entrou en vigor o 1 de xullo de 2011 e derroga o 2393/2004.
- Lei 54/2007, do 28 de decembro, de adopción internacional (BOE nº 312, do 29 de decembro).

Normativa autonómica:

- Lei 3/1997, do 9 de xuño, galega da familia, da infancia e da adolescencia (DOG nº 118, do 20 de xuño de 1997). Modificada no seu artigo 33.1.a) por Lei 9/2003, do 23 de decembro, de medidas tributarias e administrativas (DOG nº 251, do 29 de decembro de 2003).
- Lei 3/2011, do 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia (DOG nº 134 do 13 de xullo de 2011). Esta norma entrou en vigor o 14 de setembro de 2011, e derroga a Lei 3/1997
- Lei 2/2006, do 14 de xuño, de dereito civil de Galicia (DOG nº 124, do 29 de xuño de 2006).
- Decreto 42/2000, do 7 de xaneiro, polo que se refunde a normativa reguladora vixente en materia de familia, infancia e adolescencia (DOG nº 45, do 6 de marzo de 2000). Modificado polo Decreto 406/2003, do 29 de outubro (DOG nº 222, do 14 de novembro de 2003) e polo Decreto 184/2008, do 24 de xullo, polo que se crea o Observatorio Galego da Infancia (DOG nº 169 do 2 de setembro de 2008). Título III derrogado pola Lei 3/2011, do 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia.

- Decreto 329/2005, do 28 de xullo, polo que se regulan os centros de menores e os centros de atención á infancia (DOG n.º 156, do 16 de agosto de 2005).
- Decreto 143/2007, do 12 de xullo, polo que se regula o réxime de autorización e acreditación dos programas e dos centros de servizos sociais (DOG n.º 147, do 31 de xullo de 2007).
- Decreto 335/2009, do 11 de xuño, polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería de Traballo e Benestar (DOG núm. 123, 25 de xullo de 2009). Modificado polo Decreto 9/2011, do 20 de xaneiro (DOG n.º 24, do 4 de febreiro de 2011)¹.

¹ No momento da elaboración da estatística, as competencias en materia de protección de menores veñen reguladas polo Decreto 109/2012, do 22 de marzo, polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería de Traballo e Benestar (DOG n.º 73 do 17 de abril de 2012)

1 Menores tutelados

Correspóndelle á Xunta de Galicia, a través da Consellería de Traballo e Benestar, asumir a tutela dos menores desamparados que residan ou se atopen transitoriamente na Comunidade Autónoma de Galicia. A asunción da tutela atribuída á Entidade pública leva consigo a suspensión da patria potestade. Así mesmo, leva implícita a garda da persoa menor por parte da entidade pública.

Enténdese por desamparo a situación que se produce de feito por mor do incumprimento ou do imposible ou inadecuado exercicio dos deberes de protección establecidos polas leis para a garda dos menores, cando estes queden privados da necesaria asistencia.

Consideraranse situacións de desamparo:

- a) O abandono da persoa menor de idade.
- b) A existencia de malos tratos físicos ou psíquicos ou de abusos sexuais por parte das persoas da unidade familiar ou de terceiras persoas con consentimento daquelas
- c) A negligencia grave no cumprimento das obrigas alimentarias, hixiénicas ou de saúde, sempre que supoña un prexuízo grave para a integridade do neno ou a nena ou do ou a adolescente.
- d) A indución do neno, nena ou adolescente á mendicidade, á delincuencia, á prostitución ou a calquera outra forma de explotación económica ou sexual do menor, ou permisividade respecto destas condutas.
- e) As condutas aditivas da persoa menor de idade co consentimento ou a tolerancia das persoas que exerzan a súa garda.
- f) O trastorno mental graves dos pais, nais, titores/as ou gardadores/as que impida o normal exercicio da patria potestade, da tutela ou da garda.
- g) As condutas aditivas nas persoas que integran a unidade familiar e, en especial, das que posúen a patria potestade ou a tutela, sempre que menoscaben gravemente o desenvolvemento e o benestar do menor.
- h) A convivencia nun contorno socio familiar que deteriore gravemente a integridade moral do neno, nena ou adolescente ou prexudique o desenvolvemento da súa personalidade.
- i) A falta de persoas ás cales lles corresponde exercer as funcións de garda ou cando estas persoas estean imposibilitadas para exercelas ou en situación de exercelas con perigo grave para o neno, nena ou adolescente.
- j) A falta de escolarización habitual do neno, nena ou adolescente co consentimento ou a tolerancia dos pais, nais ou das persoas que exerzan a garda, sempre que menoscabe o desenvolvemento e o benestar da ou do menor, ou sempre que supoña un prexuízo grave do neno, nena ou adolescente.
- k) Calquera outra situación de desprotección que se produza de feito a causa do incumprimento ou dun imposible ou inadecuado exercicio dos deberes de protección establecidos polas leis para a garda das persoas menores de idade cando estas queden privadas da necesaria asistencia moral ou material.

Táboa nº 1. Menores en situación de tutela pola Xunta de Galicia. Galicia e provincias. Ano 2011.

Menores en situación de tutela 2011			
	Nenos	Nenas	Total
A Coruña	304	279	583
Lugo	97	82	179
Ourense	165	125	290
Pontevedra	391	307	698
Galicia	957	793	1.750

2 Menores en situación de garda

Á entidade pública de protección de menores correspóndelle a garda das persoas menores das que teña asumida a tutela.

Ademais, cando os pais, nais, ou titores, por circunstancias graves, cumpridamente avaliadas, non poidan coidar o ou a menor, poden solicitar da Xunta de Galicia que esta asuma a súa garda durante o tempo necesario.

Así mesmo, a Xunta de Galicia asumirá a garda cando así o acorde o xuíz.

Nesta unidade estatística só se reflicten as dúas últimas (garda rogada e xudicial) xa que a primeira enténdese incluída dentro da unidade “menores en situación de tutela”.

A garda asumida pola Administración, sexa como función inherente á tutela, a petición dos pais ou por resolución xudicial, exércese mediante o acollemento familiar e o acollemento residencial.

Táboa nº 2.1 Menores en situación de garda. Galicia e provincias. Ano 2011.

Menores en situación de garda . Galicia e provincias 2011			
	Nenos	Nenas	Total
A Coruña	105	90	195
Lugo	13	11	24
Ourense	35	38	73
Pontevedra	42	29	71
Galicia	195	168	363

Táboa nº 2.2 Menores segundo o tipo de garda. Galicia. Ano 2011.

Menores segundo o tipo de garda. Galicia. Ano 2011			
	Nenos	Nenas	Total
Administrativa	186	153	339
Xudicial	12	7	19
Total gardas	198	160	358

3 Acollemento e menores acollidos

O acollemento é o modo de exercicio da garda como medida de protección da persoa menor. Consiste na integración do neno ou nena nunha familia acolledora (acollemento familiar) ou no seu aloxamento e atención nun centro axeitado (acollemento residencial). A familia ou persoa acolledora ten a obriga de velar polo neno ou nena, telo na súa compañía, alimentalo, educalo e procurarlle unha formación integral.

Os principios de actuación no acollemento son:

- a) Darlle prioridade ao acollemento familiar sobre o residencial.
- b) Evitar, na medida do posible, a separación de irmáns e procurar o seu acollemento por unha mesma familia ou nun mesmo centro.
- c) Favorecer a permanencia do neno, nena ou adolescente no seu propio ambiente, procurando que o acollemento se produza na familia extensa agás que non sexa aconsellable para o interese da persoa menor acollida ou dos menores do grupo familiar acolledor.
- d) Fomentar as relacións entre o neno, nena ou adolescente e a súa familia natural para posibilitar a súa reintegración a esta.
- e) Manter a medida polo tempo estritamente necesario.
- f) Fomentar a integración do neno, nena ou adolescente no contorno social e a asistencia aos sistemas educativos, sanitarios e laborais.
- g) Co obxecto de facilitar a integración do menor nunha unidade familiar poderase compatibilizar a utilización do acollemento residencial e o familiar.

Nesta unidade estatística non se recollen os acollementos preadoptivos, que son os constituídos como paso previo á adopción e mediante os que ten lugar un período de convivencia entre o menor e a familia asignada co obxectivo de valorar o acoplamento entre ambas as dúas partes.

Existen dous tipos de acollemento: o acollemento familiar e o acollemento residencial.

3.1 Acollemento familiar

Mediante este tipo de acollemento outógase a garda dun menor a unha persoa ou núcleo familiar coa obriga de coidalo, alimentalo, educalo por un tempo co fin de integralo nunha vida familiar que substitúa ou complementa temporalmente a súa familia biolóxica.

Táboa nº 3.1 Acollemento familiar na provincia da Coruña. Ano 2011

Acollemento familiar A Coruña 2011								
	Familia extensa			Familia allea			Total	
	Nenos	Nenas	Familias	Nenos	Nenas	Familias	Menores	Familias
Remunerado	210	203	296	46	50	66	509	362
Non remunerado	54	63	84	3	0	2	120	86
Total	264	266	380	49	50	68	629	448

Táboa nº 3.2 Acollemento familiar na provincia de Lugo. Ano 2011

Acollemento familiar Lugo 2011								
	Familia extensa			Familia allea			Total	
	Nenos	Nenas	Familias	Nenos	Nenas	Familias	Menores	Familias
Remunerado	19	15	27	11	9	12	54	39
Non remunerado	1	3	4	1	0	1	5	5
Total	20	18	31	12	9	13	59	44

Táboa nº 3.3 Acollemento familiar na provincia de Ourense. Ano 2011

Acollemento familiar Ourense 2010								
	Familia extensa			Familia allea			Total	
	Nenos	Nenas	Familias	Nenos	Nenas	Familias	Menores	Familias
Remunerado	68	64	101	24	21	36	177	137
Non remunerado	12	11	18	0	0	0	23	18
Total	80	75	119	24	21	36	200	155

Táboa nº 3.4 Acollemento familiar na provincia de Pontevedra. Ano 2011

Acollemento familiar Pontevedra 2011								
	Familia extensa			Familia allea			Total	
	Nenos	Nenas	Familias	Nenos	Nenas	Familias	Menores	Familias
Remunerado	210	197	314	33	32	45	472	359
Non remunerado	140	88	176	0	0	0	228	176
Total	350	285	490	33	32	45	700	535

Táboa nº 3.5 Acollemento familiar en Galicia. Ano 2011

Acollemento familiar Galicia 2011								
	Familia extensa			Familia allea			Total	
	Nenos	Nenas	Familias	Nenos	Nenas	Familias	Menores	Familias
Remunerado	507	479	738	114	112	159	1.212	897
Non remunerado	207	165	282	4	0	3	376	285
Total	714	644	1.020	118	112	162	1.588	1.182

Táboa nº 3.6 Acollemento familiar segundo a situación administrativa dos menores. Galicia e provincias. Ano 2011

Acollemento familiar segundo a situación administrativa dos menores. 2011					
		Tutelas	Outros	Total	Total nenos e nenas
A Coruña	Nenos	187	126	313	629
	Nenas	189	127	316	
Lugo	Nenos	28	4	32	59
	Nenas	20	7	27	
Ourense	Nenos	66	38	104	200
	Nenas	60	36	96	
Pontevedra	Nenos	204	179	383	700
	Nenas	173	144	317	
Galicia	Nenos	485	347	832	1.588
	Nenas	442	314	756	
		927	661	1.588	

3.2 Acollemento residencial

Comporta o ingreso dun/dunha menor nun centro residencial de titularidade da comunidade autónoma ou dunha institución pública ou privada colaboradora, co obxecto de recibir a atención, educación e formación axeitadas que, polo menos temporalmente, non poida proporcionarlle a súa propia familia.

Ten carácter subsidiario do acollemento familiar e das demais medidas de protección. Isto significa que só se poderá aplicar esta medida cando se esgotaren todas as posibilidades de mantemento da ou do menor na súa familia e o acollemento familiar, a tutela ordinaria ou a adopción non sexan posibles ou se consideren non apropiados.

Esta medida manterase polo tempo estritamente necesario, procurándose a integración da ou do menor no contorno social e o acceso aos sistemas ordinarios educativos, sanitarios, laborais e outros.

Os centros residenciais son de diferentes tipos segundo as súas características. Achégase a continuación unha breve descrición de cada un deles.

- Centros con fogares: son equipamentos residenciais distribuídos en unidades de convivencia dun máximo de 10 prazas en cada unha.
- Mini residencias: Instaladas en vivendas normalizadas, cunha capacidade máxima de 15 prazas.
- Casas de familia: situadas en vivendas normalizadas (pisos ou vivendas unifamiliares), integradas na comunidade e cunha capacidade máxima de 8 prazas.
- Vivendas tuteladas: espazos normalizados, para menores próximos a cumprir a maioría de idade. Teñen unha capacidade máxima de 8 prazas.
- Vivendas de transición á vida autónoma, ou vivendas asistidas, para mozos e mozas maiores de idade (ex – tutelados), que necesitan apoio para acadar a súa autonomía definitiva. Funcionan en réxime de autoxestión baixo a supervisión técnica externa dun educador.

Atendendo á súa xestión, os centros poden ser:

- Propios ou xestionados directamente pola Xunta de Galicia a través de persoal propio.
- Colaboradores ou xestionados por unha Entidade prestadora de servizos sociais

AA partir destas dúas características, as táboas que seguen representan, respectivamente, os recursos dispoñibles en cada provincia e en Galicia, o número de prazas en cada un deles e, por último, a distribución dos menores en acollemento residencial a partir das dúas primeiras características.

Táboa nº 3.2.1 Número de centros residenciais para a protección de menores, segundo a súa tipoloxía e a titularidade da xestión. Galicia e provincias. Ano 2011

	Nº de centros residenciais para a protección de menores segundo tipoloxía e titularidade da xestión. Galicia e provincias Ano 2011													
	A Coruña			Lugo			Ourense			Pontevedra			Galicia	
	Pública	Concertada		Pública	Concertada		Pública	Concertada		Pública	Concertada		Pública	Concertada
Centro con fogares	3	4		1	0		2	0		0	3		6	7
Residencias	0	0		0	1		0	0		0	0		0	1
Mini residencias	0	3		0	5		0	2		0	3		0	13
Casas de familia	0	6		0	3		0	4		0	16		0	29
Vivendas tuteladas	0	2		0	1		0	2		0	2		0	7
Vivendas asistidas	0	0		0	0		0	1		0	1		0	2
Total centros	3	15		1	10		2	9		0	25		6	59
Públicos e concertados	18			11			11			25			65	

Táboa nº 3.2.2 Número de prazas residenciais para a protección de menores, segundo a súa tipoloxía e a titularidade da xestión. Galicia e provincias. Ano 2011

	Nº de prazas residenciais para a protección de menores segundo tipoloxía e titularidade da xestión. Galicia e provincias Ano 2011													
	A Coruña			Lugo			Ourense			Pontevedra			Galicia	
	Pública	Concertada		Pública	Concertada		Pública	Concertada		Pública	Concertada		Pública	Concertada
Centros con fogares	80	137		32	0		64	0		0	135		176	272
Residencias	0	0		0	18		0	0		0	0		0	18
Mini residencias	0	30		0	59		0	25		0	41		0	155
Casas de familia	0	48		0	24		0	32		0	125		0	229
Vivendas tuteladas	0	16		0	8		0	16		0	14		0	54
Vivendas asistidas	0	0		0	0		0	4		0	4		0	8
Total prazas	80	231		32	109		64	77		0	319		176	736
Públicas e concertadas	311			141			141			319			912	

Táboa nº 3.2.3 Menores acollidos en centros segundo a titularidade. Galicia e provincias. Ano 2011

Titularidade	Menores acollidos en centros segundo a titularidade. Galicia e provincias. Ano 2011											
	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia			
	nenos	nenas	nenos	nenas	nenos	nenas	nenos	nenas	nenos	nenas	nenos	nenas
Centros propios	82	38	34	8	71	44	0	0	187	90		
Centros colaboradores	123	105	60	56	59	49	232	178	474	388		
Propios e colaboradores	205	143	94	64	130	93	232	178	661	478		
Total menores	348		158		223		410		1.139			

4 Adopción e menores adoptados

O Artigo 73.(Adopción como medida de protección) da Lei 3/2011 do 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia, expresa, no apartado 1, que a adopción é unha medida de protección dirixida á persoa menor de idade en situación de desamparo, consistente na integración definitiva desta nunha familia distinta á súa familia de orixe.

A adopción diferénciase segundo sexa nacional ou internacional.

4.1 Adopción nacional

Constitúe o acto xurídico mediante o que se establece unha relación xurídica de filiación entre a persoa ou persoas adoptantes e o/a menor, extinguíndose así os vínculos deste/a coa súa familia de orixe, e integrándose plenamente no seu novo núcleo familiar cunha equiparación plena de dereitos coa familia biolóxica.

Segundo as lexislacións española e galega, con independencia do seu estado civil, calquera individuo, matrimonio ou parella de feito pode solicitar unha adopción nacional.

Ademais é necesario cumprir os seguintes requisitos:

- Ter como mínimo 25 anos cumpridos; no caso de solicitude conxunta por cónxuxes ou parellas con relación estable análoga á conxugal, bastará con que un deles teña esta idade. En todo caso, o adoptante deberá ter, polo menos, catorce anos máis que o adoptado.
- Ter residencia habitual na Comunidade Autónoma de Galicia ou ser emigrante galego con previsión de retorno; neste caso, deberase xustificar a residencia efectiva na Comunidade Autónoma no prazo máximo dun ano desde a data de presentación da solicitude.
- Ter plena capacidade xurídica e de obrar.
- Estar declarado persoa idónea para a adopción tras o correspondente procedemento de valoración.

Na nosa Comunidade autónoma os menores susceptibles de seren adoptados son tutelados pola Xunta de Galicia, quen se encarga de propoñer a adopción ao xuíz.

As persoas que desexan adoptar deben participar nun proceso que, en síntese, consta das seguintes fases:

- Participación, previa inscrición, nunha sesión informativa.
- Asistencia a un curso de formación.
- Presentación de solicitude de adopción na xefatura territorial de referencia da Consellería de Traballo e Benestar, acompañada da documentación esixida.
- Valoración da idoneidade dos solicitantes, que consiste nun estudo psicolóxico e social do/s solicitante/s para determinar as súas capacidades parentais como adoptantes.
- Selección da familia máis axeitada para o/a neno/a que vai ser adoptado/a. Esta selección é diferente segundo se refira a nenos/as menores dun ano de idade ou nenos/as de idade superior, grupos de irmáns ou menores con algunha discapacidade, enfermidade ou característica especial.
- Constitución dun acollemento preadoptivo.
- Proposta de adopción, formulada ante o xulgado pola xefatura territorial da consellería.
- Formalización da adopción mediante resolución xudicial.

Táboa nº 4.1.1 Adopción nacional. Nº de solicitudes para adoptar segundo o estado de trámite da solicitude. Galicia e provincias. Ano 2011.

Adopción nacional. Número de solicitudes para adoptar segundo o estado de trámite da solicitude. Galicia e provincias. Ano 2011					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Solicitudes abertas	87	22	31	103	243
Resolucións de acollemento preadoptivo	7	5	12	26	50
Propostas de adopción realizadas	10	7	18	39	74
Autos de adopción producidos	12	7	13	25	57

Táboa nº 4.1.2 Menores acabados de nacer dados en adopción. Galicia e provincias. Ano 2011

Menores acabados de nacer dados en adopción. Galicia e provincias					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Nenos	5	0	0	2	7
Nenas	5	1	3	4	13
Total menores	10	1	3	6	20

4.2 Adopción internacional

Ten lugar cando se produce un traslado dun menor con fins adoptivos dende o seu estado de orixe, onde reside, cara a outro estado no que residen os pais adoptivos. Na adopción dun menor de orixe estranxeira intervén, ademais da lexislación española, a do país de orixe do neno ou nena. Daquela, tanto no que se refire aos adoptantes como aos adoptados, hai que ter en conta as condicións que estableza a lexislación dos países de orixe dos menores.

Para as familias solicitantes de adopción o proceso é semellante ao de adopción nacional en canto ás fases de información, formación, solicitude e valoración de idoneidade, pero moi diferente nas fases posteriores. Así:

- Tramitación da solicitude. Obtido xa o certificado de idoneidade, a Secretaría Xeral de Política Social fai chegar o expediente ao país onde se desexa adoptar, e segundo do país que se trate, as canles serán:
 - Directamente pola propia Secretaría, a través do Ministerio competente en materia de infancia. A familia deberá enviar toda a documentación que esixa o país de orixe, xunto co certificado de idoneidade.
 - A través de Entidades Colaboradoras de Adopción Internacional (ECAI), dedicadas a colaborar coas administracións públicas e cos solicitantes no proceso de adopción internacional.
- Asignación. Cada Estado dispón do seu propio procedemento unha vez recibido o expediente de adopción de familia estranxeira. Cando o órgano competente do país decide unha asignación para unha determinada familia, esta é informada, ben directamente, ben a través da Secretaría Xeral de Política Social ou da ECAI, para que comunique a súa aceptación do menor asignado.
- Constitución da adopción. Unha vez comunicada a conformidade coa asignación, o país de orixe continúa a tramitación do expediente ata constituír e formalizar definitivamente a adopción.

Táboa nº 4.2.1 Solicitudes presentadas para adopción internacional. Galicia e provincias. Ano 2011

Solicitudes presentadas para adopción internacional. Galicia e provincias 2011				
A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
160	32	24	86	302

Táboa nº 4.2.2 Expedientes tramitados pola Secretaría Xeral de Política Social por país. Galicia e provincias. Ano 2011

Expedientes tramitados pola Secretaría Xeral de Política Social, por país. Galicia e provincias. Ano 2011					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Bulgaria	2	1	0	2	5
Burundi	4	1	3	4	12
China	4	0	3	1	8
Colombia	16	8	2	14	40
C. de Marfil	1	0	0	5	6
El Salvador	3	0	1	2	6
Etiopía	43	11	6	50	110
Hungría	2	0	1	1	4
India	0	0	0	1	1
Malí	0	0	1	0	1
Marrocos	1	0	0	0	1
México	1	0	0	0	1
Nicaragua	0	0	0	1	1
Panamá	0	0	1	0	1
Polonia	1	0	0	1	2
Rusia	4	3	2	6	15
Ucráina	2	1	1	1	5
Venezuela	0	0	0	1	1
TOTAL	84	25	21	90	220

Táboa nº 4.2.3 Expedientes tramitados pola Secretaría Xeral de Política Social a través do Ministerio, por país. Galicia e provincias. Ano 2011

Expedientes tramitados pola Secretaría Xeral de Política Social a través do Ministerio, por país. Galicia e provincias. Ano 2011					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Bulgaria	1	0	0	0	1
Colombia	1	0	1	2	4
Costa de Marfil	1	0	0	5	6
El Salvador	2	0	0	1	3
Malí	0	0	1	0	1
Marrocos	1	0	0	0	1
México	1	0	0	0	1
Nicaragua	0	0	0	1	1
Rusia	0	1	0	0	1
Ucraina	2	1	1	1	5
Venezuela	0	0	0	1	1
Total	9	2	3	11	25

Táboa nº 4.2.4 Expedientes tramitados pola Secretaría Xeral de Política Social a través de ECAI habilitada en Galicia. Por ECAI e por país, Galicia e provincias. Ano 2011

Expedientes tramitados pola Secretaría Xeral de Política Social vía ECAI habilitada en Galicia. Por ECAI e por país, Galicia e provincias. Ano 2011					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
ADDIS GALICIA (ASOCIACIÓN PRO DEREITO DA INFANCIA)					
Burundi	4	1	3	4	12
Etiopía	26	6	5	42	79
ADECOP GALICIA (ENTIDAD COLABORADORA DE ADOPCIÓN INTERNACIONAL)					
Colombia	11	8	1	3	23
ACI-GALICIA (ASOCIACIÓN PARA EL CUIDADO DE LA INFANCIA)					
China	3	0	2	1	6
BALBALIKA GALICIA					
Etiopía	1	0	1	7	9
BALMS GALICIA (FUNDACIÓN PARA LA INFANCIA)					
Colombia	4	0	0	9	13
PIAO GALICIA					
China	1	0	1	0	2
Etiopía	16	5	0	1	22
Total	66	20	13	67	166

Táboa nº 4.2.5 Expedientes tramitados pola Secretaría Xeral de Política Social a través de ECAI habilitada noutra comunidade autónoma. Por ECAI e por país. Galicia e provincias. Ano 2011

Expedientes tramitados pola Secretaría Xeral de Política Social a través de ECAI habilitada noutra comunidade autónoma. Por ECAI e por país. Galicia e provincias. Ano 2011					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
AIPAMR-AIPAME-CASTILLA LA MANCHA					
Rusia	0	0	1	0	1
MIMO MADRID (ASOCIACIÓN DE APOYO PARA LA ADOPCIÓN INTERNACIONAL)					
Hungría	2	0	0	1	3
Panamá	0	0	1	0	1
NIÑOS SIN FRONTERAS. BALEARES					
India	0	0	0	1	1
MIMO PAÍS VASCO (ASOCIACIÓN DE APOYO PARA LA ADOPCIÓN INTERNACIONAL)					
Bulgaria	1	1	0	2	4
Hungría	0	0	1	0	1
INFANCIA Y FUTURO. BALEARES					
Rusia	2	1	0	4	7
CREIXER JUNTS. BALEARES (ASOCIACIÓN BALEAR DE ADOPCIÓN INTERNACIONAL)					
Polonia	0	0	0	1	1
ADOPTA-CATALUÑA					
Rusia	0	0	0	1	1
ASEFA-PAÍS VASCO (ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE ATENCIÓN Y APOYO A FAMILIA Y ADOPCIÓN)					
Rusia	2	1	0	1	4
ECAI 3AI					
El Salvador	1	0	1	1	3
Polonia	1	0	0	0	1
AIPAME- PAÍS VASCO (ASOCIACIÓN INTERNACIONAL DE PROTECCIÓN Y AYUDA A LOS MENORES DEL ESTE)					
Rusia	0	0	1	0	1
TOTAL	9	3	5	12	29

Táboa nº 4.2.6 Menores con preasignación a familia comunicada á Secretaría Xeral de Política Social, por país de orixe. Galicia e provincias. Ano 2011

Preasignación de menores comunicadas á Secretaría Xeral de Política Social, por país de orixe. Galicia e provincias. Ano 2011					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Bolivia	1	1	0	0	2
Burundi	0	1	1	3	5
Chile	0	2	0	0	2
China	15	5	3	12	35
Colombia	13	3	2	10	28
El Salvador	0	0	0	1	1
Etiopía	28	6	4	17	55
Filipinas	3	0	0	2	5
Hungría	5	0	0	0	5
India	0	0	0	1	1
Kazajstan	0	0	0	1	1
Malí	1	0	0	0	1
México	1	0	0	0	1
Nepal	0	1	0	0	1
Panamá	1	0	0	0	1
Perú	1	0	0	0	1
Polonia	3	0	0	0	3
R. Dominicana	0	1	0	0	1
Rusia	3	1	0	1	5
Tailandia	0	0	0	1	1
Ucráina	1	0	0	3	4
Vietnam	7	0	0	2	9
TOTAL	83	21	10	54	168

5 Programas de apoio e beneficiarios

Un dos principios reitores que deben rexer as actuacións dos poderes públicos na protección da infancia e da adolescencia é a integración socio familiar dos nenos, nenas e adolescentes, garantindo, sempre que sexa posible, a permanencia no seu ambiente familiar e contorno comunitario.

Para conseguilo, ademais de adoptar, se procede, as medidas de tutela ou garda, os servizos especializados de protección da infancia da Consellería de Traballo e Benestar, desenvolven os seguintes programas de apoio ás persoas menores e ás súas familias:

5.1 Atención de día

Mediante o programa de atención de día préstaselles aos e ás menores en situación de risco, desamparo ou conflito social, un servizo de apoio socio educativo e familiar, co obxecto de favorecer o seu proceso de normalización. O programa de atención de día desenvólvese en equipamentos de uso exclusivo para esta finalidade ou ben en unidades específicas existentes en equipamentos de acollemento residencial. Os centros están xestionados pola Administración pública ou concertados con entidades colaboradoras.

Táboa nº 5.1.1 nº de centros con atención de día segundo a súa tipoloxía e titularidade da xestión. Galicia e provincias. Ano 2011

	Nº de centros con atención de día segundo a súa tipoloxía e titularidade da xestión. Galicia e provincias. Ano 2011											
	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia			
	Pública	Concertada	Pública	Concertada	Pública	Concertada	Pública	Concertada	Pública	Concertada	Pública	Concertada
Centros con fogares	2	3	0	0	1	0	0	0	0	0	3	6
Residencias	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Mini residencias	0	3	0	4	0	1	0	2	0	0	0	10
Casas de familia	0	3	0	0	0	1	0	6	0	0	0	10
Centros de día	0	2	0	3	0	3	0	6	0	0	0	14
Total centros	2	11	0	8	1	5	0	17	0	0	3	41
Públicos e concertados	13		8		6		17		44			

Táboa nº 5.1.2 nº de prazas de atención de día segundo a tipoloxía e titularidade da xestión do centro. Galicia e provincias. Ano 2011

	Nº de prazas de atención de día segundo a tipoloxía e titularidade da xestión do centro. Galicia e provincias. Ano 2011											
	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia			
	Pública	Concertada	Pública	Concertada	Pública	Concertada	Pública	Concertada	Pública	Concertada	Pública	Concertada
Centro con fogares	20	20	0	0	20	0	0	56	40	0	0	76
Residencia	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	8
Mini residencia	0	7	0	19	0	4	0	18	0	0	0	48
Casas de familia	0	10	0	0	0	2	0	18	0	0	0	30
Centros de día	0	28	0	43	0	30	0	101	0	0	0	202
Total prazas	20	65	0	70	20	36	0	193	40	0	0	364
Públicos e concertados	85		70		56		193		404			

Táboa nº 5.1.3 Menores en atención de día segundo a titularidade da xestión do centro. Galicia e provincias. Ano 2011

Menores en atención de día segundo a titularidade da xestión do centro. Galicia e provincias. Ano 2011										
Tipoloxía	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia	
	nenos	nenas	nenos	nenas	nenos	nenas	nenos	nenas	nenos	nenas
Centros propios	8	5	0	0	11	10	0	0	19	15
Centros concertados	42	41	32	33	36	34	120	99	230	207
Total provincia/sexo	50	46	32	33	47	44	120	99	249	222
Total menores	96		65		91		219		471	

5.2 Programa de integración familiar (PIF)

Este programa, mediante unha intervención educativa, terapéutica e asistencial nos núcleos familiares, ten un dobre obxectivo:

- Acadar a integración familiar de nenos/as institucionalizados (reunificación familiar). O programa traballa para mellorar a situación persoal, social e familiar dos/as menores que tiveron que ser separados das súas familias e residen en centros de acollida. A intervención realízase no núcleo familiar e en coordinación cos responsables do/a menor no centro.
- Evitar a separación familiar e o previsible internamento dos nenos/as (preservación familiar). Ante a detección de indicadores de risco, trátase de intervir reforzando a cohesión familiar así como potenciando os seus recursos, para promover cambios que eviten a separación do/a menor do seu contorno.

Táboa nº 5.2.1 Menores atendidos no Programa de integración familiar segundo modalidade de intervención. Galicia e provincias. Ano 2011

Programa de integración familiar 2011. Menores					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Reunificación Familiar	36	34	20	39	129
Preservación Familiar	39	37	38	14	128
Total menores	75	71	58	53	257

Táboa nº 5.2.2 Familias atendidas no Programa de integración familiar segundo modalidade de intervención. Galicia e provincias. Ano 2010

Programa de integración familiar 2010. Familias					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Reunificación Familiar	22	20	15	24	81
Preservación Familiar	17	18	16	7	58
Total familias	39	38	31	31	139

5.3 Programa de axudas de prevención e apoio a familias en situacións de carencias graves para a preservación dos menores no seu medio

No ano 2011 non se convocou esta liña de axudas.

5.4 Programa de atención a familias con problemas cos seus fillos (Terapia familiar)

É un programa de apoio ás familias que teñen dificultades de convivencia cos seus fillos/as, debido a conflitos relacionados co consumo e abuso de drogas, delincuencia e problemas coa lei, condutas agresivas ou violentas, dificultades para o establecemento e cumprimento das normas, absentismo ou dificultades no centro escolar, etcétera. Os e as menores nesta situación, xunto coas súas familias, reciben atención profesional por parte de psicólogos especializados en terapia familiar.

Táboa nº 5.4.1. Programa de atención a familias con problemas cos seus fillos. Terapia familiar. Ano 2011.

Programa de atención a familias con problemas cos seus fillos. Terapia familiar. Ano 2010					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Familias	29	14	24	94	161
Nenos	21	10	11	58	100
Nenas	12	5	15	45	77
Total Menores	33	15	26	103	177

5.5 Programa de inserción sociolaboral de menores (MENTOR)

O Programa Mentor pretende a inserción sociolaboral de mozos/as maiores de 16 anos, e menores de 21, que estean ou teñan estado tutelados/as ou en situación de garda pola Xunta de Galicia, e que queiran incorporarse ao mundo laboral. O seu obxectivo é mellorar a calidade de vida destes/as mozos/as por medio dun proxecto individualizado que lles garanta unha inserción laboral e unha capacitación para a vida independente, de maneira que ao acadar a maioría de idade poidan ser plenamente autónomos.

Táboa nº 5.5.1. Programa de inserción sociolaboral de menores. Mentor. Galicia e provincias. Ano 2011.

Programa de inserción sociolaboral de menores Mentor. Ano 2011					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Mozos	91	50	60	71	272
Mozas	22	18	43	54	137
Total mozos e mozas	113	68	103	125	409

6 Menores estranxeiros non acompañados (MENA)

Son menores de idade procedentes doutros países que se atopan en España en situación de desamparo por non estar acompañados de ningún familiar.

Táboa nº 6.1. Menores estranxeiros non acompañados. Galicia e provincias. Ano 2011.

Menores estranxeiros non acompañados. Ano 2011					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Nenos	35	1	0	2	38
Nenas	0	1	0	2	3
Total Menores	35	2	0	4	41

Táboa nº 6.2 Países de procedencia dos menores estranxeiros non acompañados. Galicia. Ano 2011

Menores estranxeiros non acompañados, segundo procedencia e sexo. Galicia. Ano 2011			
País	Nenos	Nenas	Total
Congo	1	0	1
Gana	1	0	1
Guinea	4	1	5
Marrocos	29	0	29
Nixeria	1	0	1
Romanía	0	1	1
Senegal	3	0	3
Total	39	2	41

7 Teléfono de axuda á infancia

A liña de axuda á infancia é unha liña gratuíta que funciona durante todo o ano, as 24 horas do día. O seu obxecto é proporcionar axuda aos nenos necesitados de coidados e protección, a quen se subministrarán servizos e recursos tendentes a satisfacer as súas necesidades. Serve tamén para que os nenos poidan expresar libremente as súas preocupacións, falar sobre problemas que lles afecten directamente e avisar a alguén que poida proporcionarlles axuda en caso de urxencia. Está atendido por profesionais que prestan o asesoramento axeitado e notifican inmediatamente a situación aos servizos que corresponda.

Táboa nº 7.1 Teléfono da infancia. Número de chamadas por tipoloxía da demanda. Galicia e provincias. Ano 2011

Teléfono da infancia. Chamadas por tipoloxía da demanda. Ano 2011					
Tipoloxía	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Internamento	37	2	5	29	73
Comunicacións/Sospeitas de Maltrato	68	20	10	50	148
Problemas de conduta	43	7	4	26	80
Asesoramento	142	25	18	90	275
Dificultade na estrutura ou dinámica familiar	69	19	9	54	151
Dificultade nas relacións	21	2	4	19	46
Problemas escolares	18	3	0	10	31
Adicións	1	0	0	0	1
Embarazo	2	0	0	0	2
Problemas xudiciais	53	8	6	44	111
Información	143	23	19	85	270
Outros	35	4	6	36	81
Coordinación do servizo	20	0	1	0	21
Total	652	113	82	443	1.290

Táboa nº 7.2 Teléfono da infancia. Número de chamadas de comunicación de sospeita de maltrato, segundo a gravidade. Galicia e provincias. Ano 2011

Teléfono da infancia. Sospeita de maltrato. Nivel de gravidade. Ano 2011					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Grave	20	11	4	16	51
Moderado	30	4	4	19	57
Leve	16	5	2	10	33
S/Clas.	2	0	0	5	7
TOTAL	68	20	10	50	148

Táboa nº 7.3 Teléfono da infancia. Número de chamadas segundo o tipo de intervención requirido. Galicia e provincias. Ano 2011

Teléfono da Infancia. Chamadas segundo o tipo de intervención requirido. Ano 2011					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Atención directa	502	86	63	343	994
Derivación servizos sociais	12	1	0	3	16
Derivación GOF	8	2	1	6	17
Derivación COF	0	0	0	0	0
Derivación ETM	111	23	15	82	231
Derivación outros	19	1	3	9	32
Total	652	113	82	443	1.290

Táboa nº 7.4 Teléfono da infancia. Número de chamadas segundo a tipoloxía do interlocutor. Galicia e provincias. Ano 2011

Teléfono da Infancia. Chamadas segundo a tipoloxía do interlocutor. Ano 2011					
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Menor	52	5	8	48	113
Pai/Nai/Titor-a	274	52	37	162	525
Outro familiar	82	12	5	48	147
Veciño/Coñecido	40	7	6	25	78
Profesional	135	8	13	79	235
Anónimo	59	27	11	62	159
Outros	10	2	2	19	33
Total	652	113	82	443	1.290

Táboa nº 7.5 Teléfono da infancia. Número de chamadas segundo a idade e sexo da/do menor ao que se refire a chamada. Galicia e provincias. Ano 2011

Teléfono da Infancia. Chamadas segundo o sexo e idade dos menores. Ano 2011				
Idade	Homes	Mulleres	S/clasificar	Total
0 - 4 anos	121	125	2	248
5 - 10 anos	141	142	4	287
11 - 15 anos	205	207	3	415
16 - 18 anos	104	176	4	284
> 18 anos	1	1	0	2
Sen clasificar	45	40	121	206
Total	617	691	134	1.442

Nota: O incremento do total de chamadas nesta táboa débese a que inclúe chamadas de fóra de Galicia ou de procedencia non identificada.

galicia

XUNTA DE GALICIA